

Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa prezidentūras laikā paveiktais (2015–2019)

Publicēts: 08.07.2019.

Raimonds Vējonis

Stiprināta Latvijas un tās iedzīvotāju drošība

Uzlabotas valsts institūciju reaģēšana valsts ārēja apdraudējuma gadījumā.

2015. gadā Saeimā izskatīšanai iesniegti grozījumi Nacionālās drošības likumā, Ministru kabineta iekārtas likumā un Nacionālo bruņoto spēku likumā. Saeima šos likuma grozījumus pieņēma 2016. gada sākumā, un tie ir stājušies spēkā.

- Valsts prezidents ierosināja noteikt, ka negaidīta militāra iebrukuma gadījumā Nacionālie bruņotie spēki uzsāk valsts aizsardzību, negaidot par to atsevišķu pavēli, kā arī turpmāk neviena institūcija nevar liegt Latvijas bruņoto spēku karavīriem un ikvienam Latvijas iedzīvotājam pretoties militāra iebrukuma gadījumā.

Palielinātas Latvijas aizsardzības spējas – 2014. gada jūnijā Saeima pieņēma lēmumu līdz 2020. gadam aizsardzībai palielināt finansējumu līdz 2 % no IKP. Raimonds Vējonis aizsardzības ministra amatā uzsāka un Valsts prezidenta amatā aktīvi turpināja strādāt, lai šis mērķis tiktu sasniegts jau 2018. gadā. Vienmēr iestājoties par šī lēmuma izpildi, ir panākts, ka ievērojami uzlabots arī Zemessardzes ekipējums, apmācības un kaujas spējas, kā arī palielinājies Jaunsargu skaits Latvijā.

Latvijā izvietota NATO paplašinātā kaujas grupa (2016. gada Varšavas NATO samita lēmumu rezultāts).

Stiprināts tiesiskums Latvijā

1. Valsts prezidents aktīvi un konsekventi rīkojās, lai nepieļautu, ka Saeima likumprojektos iebalso pēdējā brīža risinājumus, kā arī iestājās pret likumu brāķiem.

2. Saeimai otrreizējai caurlūkošanai nodoti 13 likumi:

tika ņemtas vērā iebildes par astoņiem likumiem, un otrreizējas caurlūkošanas rezultātā trūkumi likumos (pilnībā vai daļēji) tika novērsti un likumi pilnveidoti;

trīs gadījumos iebildes netika ņemtas vērā (par grozījumiem Finanšu instrumentu tirgus likumā, par grozījumiem Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā un par grozījumiem Darba likumā);

vienā gadījumā iebildes Saeima neņēma vērā un likumu nepilnveidoja, taču likuma atgriešana Saeimā nepieļāva iejaukšanos tiesas lemsšanā (grozījumi Kredītiestāžu likumā).

Detalizēta informācija par Valsts prezidenta Saeimai otrreizējai caurlūkošanai nodotajiem likumiem pieejama [šeit](#)

3. Likumu iniciatīva – lai uzlabotu likumdošanas kvalitāti un lēmumu pieņemšanas caurspīdīgumu, Valsts prezidents Saeimā iesniedza Grozījumus Saeimas kārtības rullī (2019. gada februārī atkārtoti iesniegti Saeimas Juridiskajā komisijā).

Valsts prezidents ierosināja:

lai padarītu likumdošanas procesu caurskatāmāku un dotu iespēju ērtā un viegli uztveramā veidā iepazīties ar likumu normu pamatojumiem, kā arī nodrošinātu informāciju par to, kādas personas piedalījušās likuma izstrādē, rakstveidā ir jāsniedz gan priekšlikumu pamatojums, gan informācija par konsultācijām, kas notikušas priekšlikumu sagatavošanas gaitā;

izdarīt izmaiņas, lai trešajā lasījumā nebūtu pieļaujama tādu priekšlikumu izskatīšana, kas ir ārpus iepriekšējos lasījumos apspriestā likumprojekta mērķa un tvēruma;

noteikt, ka pirms likumprojekta iesniegšanas visiem likumprojektiem turpmāk izstrādājamas anotācijas. Tas ļautu pilnvērtīgāk izvērtēt likumprojektu iespējamo ietekmi un dotu lielāku skaidrību gan likumdevējam, gan sabiedrībai kopumā par to, kādēļ likums vajadzīgs un kādu jautājumu risināšanai jaunais regulējums tiek rosināts.

4. Valsts prezidents vairākkārt uzrunāja Saeimu saistībā ar likumdošanas procesa kvalitāti un tās uzlabošanas iespējām un vajadzību.

5. 2017. gada 10. novembrī Valsts prezidents nodeva otrreizējai caurlūkošanai Saeimai grozījumus likumā "Par tiesu varu", iebilstot pret Saeimas pieņemto lēmumu atcelt ierobežojumu rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētājam un apgabaltiesas priekšsēdētājam ieņemt minēto amatu vairāk nekā divus termiņus pēc kārtas, jo tas nebija vērsts uz tiesu sistēmas attīstību.

6. Valsts prezidents rosinājis kopumā vērtēt augstāko amatpersonu termiņu ierobežojumus, uzskatot, ka divu termiņu ierobežojums ir demokrātiskas un labas pārvaldības interesēs.

7. Valsts prezidenta iniciētā diskusiju ciklā tiesu varas stiprināšanai Latvijā kopīgi ar tiesnešiem un ekspertiem analizēta tiesneša loma un atbildība par tiesiskumu un Latvijas valsti, kā arī meklētas iespējas pilnveidot tiesu darbu. Diskusiju rezultātā paši tiesneši uzsākuši publisku sarunu par nepieciešamajiem uzlabojumiem tiesu varā.

Valsts prezidents Raimonds Vējonis prezidentūras laikā izsludinājis kopumā 890 likumu.

Gads	Skaitis
2015	95
2016	190
2017	246
2018	216
2019	143

Detalizēta informācija par Valsts prezidenta likumdošanas iniciatīvām pieejama [šeit](#)

Detalizēta informācija par Valsts prezidenta vēstulēm Saeimai būtiskos likumdošanas jautājumos pieejama [šeit](#)

Darbs izglītības jomas pilnveidošanai

Viena no Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa prezidentūras prioritātēm bija darbs, lai veicinātu, ka ikvienam bērnam neatkarīgi no vecāku sociālā stāvokļa ir pieejama kvalitatīva un mūsdienīga izglītība. Tāpēc savas darbības laikā Valsts prezidents:

Atbalstīja kompetencēs balstīta izglītības satura ieviešanu, lai celtu kopējo izglītības kvalitātes līmeni;

Nostiprināja pakāpenisku pāreju uz mācībām valsts valodā, sākot ar sākumskolu, veicinot jauniešu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū, kā arī atbalstīja aizliegumu augstskolās īstenot programmas, kas nav Eiropas Savienības oficiālajās valodās;

Lai radītu tiesisko pamatu vispārējās izglītības reformu turpināšanai un nepieciešamos priekšnosacījumus vispārējās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanai, Valsts prezidents 2017. gada 21. februāra vēstulē rosināja Saeimu izstrādāt nepieciešamos grozījumus Vispārējās izglītības likumā:

- aicinot papildināt Vispārējās izglītības likumu ar jaunu regulējumu, kurā tiktu paredzēts, ka, reorganizējot vai likvidējot vispārējās izglītības iestādi, ņem vērā gan skolēnu skaitu 10. klasē vai 10.–12. klašu grupā, gan arī vispārējās izglītības iestādē iegūtās izglītības kvalitāti, pašvaldības iedzīvotāju skaitu un demogrāfiskās prognozes, izglītības pieejamību pašvaldībā un blakusesošajās pašvaldībās, kā arī citus likumā definētus kritērijus;

Regulāru reģionālo darba vizišu laikā apmeklēja vispārējās izglītības iestādes, kur tikās ar pedagogiem un skolēniem;

Regulāri tikās ar augstākās izglītības iestāžu pārstāvjiem, lai aktualizētu nozares problēmjautājumus un meklētu to risinājumus;

Aktīvi darbojās patriotiskās audzināšanas jomā – bija Jaunsardzes kustības patrons, regulāri atbalstīja Latvijas skautu un gaidu organizācijas aktivitātes Latvijā.

Darbs tautsaimniecības attīstībai

Valsts prezidenta aktīvas iesaistes rezultātā panākts būtisks budžeta pakas likumu apjoma samazinājums, kā arī sekmēta nodokļu sistēmas stabilitāte.

Pēc Valsts prezidenta iniciatīvas Likumā par budžetu un finanšu vadību noteikts pastāvīgs pienākums valdībai vērtēt bāzes izdevumus, lai nodrošinātu mērķtiecīgu un efektīvāku valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, respektīvi – pirms prasīt papildu finansējumu, jāmeklē finansējums iekšējos resursos.

Sekmēta stabila, prognozējama nodokļu politika Latvijā – atbalstīta Nodokļu sistēmas reforma, kas paredz nemainīt nodokļus trīs gadu termiņā, reinvestētās peļņas neaplikšanu ar nodokļiem, lai uzņēmumi varētu investēt tautsaimniecībā.

Valsts prezidents 2015. gada 25. novembrī tikās ar finanšu ministru Jāni Reiru, Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas priekšsēdētāju Kārli Šadurski un kultūras ministri Daci Melbārdi un tikšanās laikā rosināja nemainīt pievienotās vērtības nodokļa regulējumu kultūras pasākumiem. Gadskārtējā valsts budžeta paketē piedāvātie grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā paredzēja, ka ieejas maksa uz komerciāla rakstura kultūras pasākumiem – teātra un cirka izrādēm, kā arī koncertiem – ir apliekama ar PVN 21 % apmērā. Pēc tikšanās ar Valsts prezidentu tika panākta vienošanās atlikt 21 % pievienotās vērtības nodokļa (PVN) piemērošanu kultūras pasākumu biļetēm – [vairāk](#)

2016. gada 2. decembrī Valsts prezidents nodeva Saeimai otrreizējai caurlūkošanai 2016. gada 23. novembrī pieņemto likumu "Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā", kas paredz mikrouzņēmumu nodokļa režīma izbeigšanu. Valsts prezidents uzskatīja, ka piedāvātais regulējums bija nepilnīgs un pretrunā iepriekš pieņemtajiem lēmumiem, ar kuriem rēķinājušies uzņēmēji un sabiedrība.

Valsts prezidents 2018. gada 9. novembrī nodeva Saeimai otrreizējai caurlūkošanai grozījumu Darba likumā, uzsverot, ka valstij ar likumu jāgarantē taisnīgas iespējas visiem. Apkarojot ēnu ekonomiku vienā nozarē, nedrīkstam nelabvēlīgākā situācijā nostādīt citas nozares darba devējus un darbiniekus. Valsts prezidents uzsvēra, ka Saeimas pieņemtais grozījums Darba likumā vērtējams kā fragmentārs un nepietiekami izstrādāts. Mēģinot sekmēt vienas vai atsevišķu tautsaimniecības nozaru iznākšanu no ēnu ekonomikas, nav pietiekami izvērtēti riski saistībā ar šī regulējuma taisnīgu piemērošanu citās nozarēs.

Valsts prezidents, neskatoties uz Valsts prezidenta kanceleijā saņemtajiem daudzajiem lūgumiem prasīt Saeimā likuma otrreizēju caurlūkošanu, izsludināja "Grozījumus Patērētāju tiesību aizsardzības likumā", kas paredzēja noteikt stingrāku regulējumu tā saucamo ātro kredītu jomā – samazināt noteiktās kopējās kredīta izmaksas patērētājam, ierobežot uz 30 dienām izsniegto kredītu apjomu, kā arī mainīja to atmaksas kārtību. Vienlaikus kredītu devējiem tika noteiktas stingrākas prasības izvērtēt patērētāja spēju atmaksāt aizņēmumu.

Uzsākot konsultācijas ar 13. Saeimā ievēlētajām partijām par valdības veidošanu un sarunās ar Ministru prezidenta kandidātiem, Valsts prezidents kā prioritāti izvirzīja nepieciešamību veidot sabalansētu valsts budžetu, vienlaikus apsverot iespējas strādāt pie uzkrājumu veidošanas.

Darbs sabiedrības saliedēšanai

Lai veicinātu saliedētus un uz Latvijas tautas kopīgajām vērtībām balstītas Latvijas sabiedrības turpmāku attīstību, Valsts prezidents Raimonds Vējonis 2019. gada 21. martā atkārtoti iesniedzis Saeimā likumprojektu "Par nepilsoņa statusa piešķiršanas izbeigšanu bērniem". Valsts prezidents ierosināja noteikt:

izbeigt piešķirt nepilsoņa statusu pēc 2020. gada 1. janvāra dzimušiem nepilsoņu bērniem un atzīt viņus par Latvijas pilsoņiem, ja vien bērna vecāki nav vienojušies par citas valsts pilsonības piešķiršanu bērnam un bērns nav citas valsts pilsonis; šī iniciatīva tiktu attiecināta uz bērniem, kuri vēl tikai piedzimis Latvijā.

Valsts prezidents jau daudzkārt bija norādījis, ka ir būtiski pieņemt šo lēmumu, jo mēs nevaram turpināt Latvijas valsts otrajā simtgadē piešķirt jaundzimušiem bērniem jau sen neeksistējošas valsts pilsonību (nepilsoņa statuss sākotnēji tika piešķirts Latvijas Republikā dzīvojošajiem vai terminētā prombūtnē esošiem bijušās PSRS pilsoņiem un viņu bērniem, kuri nebija Latvijas vai kādas citas valsts pilsoņi).

2015. gadā Valsts prezidents Raimonds Vējonis atjaunoja Mazākumtautību konsultatīvās padomes darbību ar mērķi sekmēt dialogu par mazākumtautību etniskās, kultūras, valodas un reliģiskās identitātes jautājumiem, kā arī sniegt atbalstu mazākumtautību sociāli politiskās līdzdalības veicināšanā.

2018. gada nogalē Rīgas pilī norisinājās Mazākumtautību forums.

Sadarbībā ar izdevniecību "Santa" un Mazākumtautību konsultatīvo padomi 2019. gada pirmajā pusgadā tika īstenots projekts "Mēs esam Latvija", kura ietvaros izdevniecības "Santa" žurnālu lasītāji tika iepazīstināti ar iedvesmojošām mazākumtautības personībām, kas veido šodienas Latviju.

Darbs ilgtspējīgas attīstības sekmēšanai

Nemainīgs bijis Valsts prezidenta atbalsts dzērienu iepakojuma depozīta sistēmas ieviešanai Latvijā, jo tas ir ilgtspējīgs vides politikas risinājums, kas veicinātu sociāli atbildīgas sabiedrības veidošanos, vienlaikus samazinot atkritumu nonākšanu dabā.

Valsts prezidents aicināja 12. Saeimu vērtēt iespējas atteikties no plastmasas iepakojuma izmantošanas alkoholisko dzērienu ražošanā un aprītē –

 [Vēstule Saeimas priekšsēdētājam](#)

2017. gada 20. maijā Valsts prezidents Saeimai otrreizējai caurlūkošanai nodeva likumu "Grozījumi Alkoholisko dzērienu aprites likumā".

Valsts prezidents aicināja Saeimu vērtēt iespēju atteikties no alkoholisko dzērienu pārdošanas plastmasas iepakojumā, kā arī vēlreiz vērtēt, vai likumā paredzēto alkohola tirdzniecības ierobežojumu spēkā stāšanās atlikšana uz trim gadiem ir pamatota un kāds laika periods patiešām būtu nepieciešams, lai pienācīgi sagatavotos jaunajam regulējumam.

Saeima novērsa Valsts prezidenta norādītās nepilnības un likumu pilnveidoja, nosakot, ka alu, raudzētos dzērienus, starpproduktus un pārējos alkoholiskos dzērienus lielajās plastmasas pudelēs, kas saražoti līdz 2017. gada 31. decembrim, atļauts realizēt līdz to derīguma termiņa beigām, bet ne ilgāk kā līdz 2018. gada 31. martam.

Kā "Lielās Talkas" iniciatīvas patrons Valsts prezidents aktīvi iesaistījies idejas popularizēšanā un regulāri piedalījies Lielās talkas pasākumos.

Valsts prezidents kā lauku tūrisma saimniecību vides kvalitātes zīmes "Zaļais sertifikāts" patrons apliecinājis atbalstu videi draudzīgai un ilgtspējīgai saimniekošanai Latvijas laukos (katru gadu Rīgas pili Zaļais sertifikāts tika pasniegts saimniecībām, kurās ievēro zaļas saimniekošanas principus, saudzējot resursus, veidojot videi un vietējai kopienai draudzīgu tūrisma piedāvājumu).

Izglītojošā multimediju projekta "Dabas koncertzāle" patrons.

Prezidentūras laikā Raimonds Vējonis aktīvi piedalījās pasākumos klimata pārmaiņu ierobežošanai:

dalība dažādos augsta līmeņa ANO pasākumos, paužot Latvijas nostāju klimata pārmaiņu jautājumos (Klimata pārmaiņu konferences samits Katovicē, Polijā (2018.), ANO Ģenerālās asamblejas sesijas Ņujorkā, ASV (2015., 2016., 2017.), Energētikas drošības forums Monako (jūnijs, 2018.) un divpusējā tikšanās ar Viņa Augstību Monako princi Albēru II (maijs, 2018.);

klimata politikas jautājumu aktualizēšana starpvalstu divpusējās attiecībās.

Valsts prezidenta rosinātās diskusijas par sabiedrībai aktuāliem un nozīmīgiem jautājumiem

Diskusija par tautas vēlētu Valsts prezidentu – 2017. gada 22. jūnijā, uzrunājot Saeimas deputātus pavasara sesijas noslēgumā, Valsts prezidents aicināja Saeimu lemt, lai jau 2019. gadā Valsts prezidents tiktu ievēlēts visas tautas vēlēšanās, kā arī tiktu paplašinātas valsts vadītāja pilnvaras. Valsts prezidents norādīja, ka Latvijas iedzīvotājus jau ilgstoši neapmierina valsts pārvaldības un lēmumu pieņemšanas kārtība. To varētu uzlabot, paplašinot Valsts prezidenta pilnvaras, kā arī piešķirot Ministru prezidentam plašākas pilnvaras valdības izveidē un darbības programmas īstenošanā.

Diskusijas Rīgas pili par informatīvo drošību – pēc Valsts prezidenta iniciatīvas Rīgas pili norisinājās diskusiju cikls par Latvijas drošības izaicinājumiem 21. gadsimtā. 2016. gada 14. aprīlī tika organizēta diskusija "Latvijas drošība 21. gadsimtā. Pieaugošie izaicinājumi un iespējamie risinājumi" un 30. augustā – "Brexit mācības Eiropai un Latvijai". Savukārt 2018. gada 22. maijā Rīgas pili Latvijas un ārvalstu eksperti diskusijā "13. Saeimas vēlēšanas – pārbaudījums drošībai?" pārrunāja izaicinājumus pirmsvēlēšanu laikā.

2018. gada 20. februārī Valsts prezidents piedalījās izglītības programmas "Iespējamā misija" akcijā "Iedvesmo mācīties!", kuras ietvaros kopā ar "Iespējamās misijas" skolotāju Mareku Dambīti Priekuļu vidusskolas 9. klašu skolēniem vadīja sociālo zinātņu mācību stundu par viltus ziņu lomu mūsdienu sabiedrībā.

Reģionālās darba vizītes

Valsts prezidents Raimonds Vējonis prezidentūras laikā regulāri ticis ar dažādu pašvaldību vadību un deputātiem, iedzīvotājiem, apmeklējis izglītības iestādes, viesojies novadiem un pilsētām nozīmīgos uzņēmumos, apmeklējis zemnieku saimniecības, sniedzis intervijas reģionālajiem medijiem, kā arī piedalījies svinīgos un sabiedriskos pasākumos, kas vizišu dienās norisinājās pašvaldībās.

prezidentūras laikā Valsts prezidents devies 35 reģionālajās darba vizītēs.

reģionālās darba vizītēs un pasākumu ietvaros kopumā apmeklējis 98 Latvijas novadus un republikas nozīmes pilsētas.

<https://www.president.lv/lv/jaunums/valsts-prezidenta-raimonda-vejona-prezidenturas-laika-paveiktais-2015-2019>